

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. Quæ intentio sufficiat in Episcopo, ut consecratio sit valida? Idem est de aliis Ministris aliorum Sacramentorum. Ex p. 12. t. 1. r. 37.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

quod hodie consecratio; quicquid antiqua disponeant de Metropolitanis, & Comprovincialibus Episcopis in cap. fin. distinct. 61. cap. 1. disp. 75. cap. si Archiepiscopis, & cap. Nec Episcop. de temp. Ordin. & alibi frequenter, non sit nisi de mandato Summi Pontificis. Sicut enim referuant libi Cathedralium prouisionem, sic etiam ab eius libito pendere voluit facultatem consecrandi, cum non deceat inferiores se ingredi in iis in quibus ipse manum apposuit, cap. cusa in distribuendis de tempore Ordin. Abbas per illum in cap. Meminimus, not. 3. de accus. Augustinus V. consecr. p. §. 2. Et appetit ex dictis rubr. Pontificalis, atque ex observantia Romanæ Curiae secundum quam Promoti ibidem consecrantur, vel commissionem obtinent ad partes. Nullus itaque potest hoc munere fungi, sine speciali mandato Papæ. Vnde primarius Consecrator requisitus a secundo, qui antiquior est ex assistentibus, de consecrando interrogat, habetis mandatum? & in Curia quidem, in qua Eminentissimi Cardinales solent hanc exercere functionem, datur ei facultas viuae vocis oraculo; reliquis vero Prelatis tam in Curia, quam extra conceditur per literas Apostolicas, quæ legenda sunt in principio, iuxta formam ab ipso Pontificali prescriptam, alioquin non praefatur fides, quoniam oraculum viuae vocis Cardinalibus communicari solet. Itaque interueniente huiusmodi Papæ delegatione non est opus requirere alium Archiepiscopi assensum; quamvis enim secundum ius commune, non debetur suffraganeus ordinari, nisi per Metropolitanum, ut de ipsis assensu cap. si Archiepiscopu, cap. si Episcopu de temp. Ordin. & alibi frequenter attamen iura illa procedunt secundum tempora, in quibus electiones per capitula, & confirmationes a Metropolitanis fieri, & ideo electione sublata, ut dictum est, censentur antiquata iura etiam in hac parte abrogata signanter propter manus Papæ appositionem. Ideo hodie Episcopi Comprovinciales non sunt conuocandi pro consecratione suffraganei; & cessat actio iniuriarum propter omissionem conuocationem alicuius Episcopi Comprovincialis, etiamsi ageretur de Metropolitanis consecratione, quæ omnia validè notanda sunt. Concedo tamen, quod quando consecratio fit extra Curiam, deleganda quidem esset Metropolitanus.

RESOL. XXXVI.

Quomodo Episcopi in Consecratione debeant imponere manus super caput ordinandi, & proferre verba. Accipe Spiritum Sanctum, &c.

Quod idem erit dicendum pro iunctione materia, & forme aliorum Sacramentorum. Ex part. 12. tract. 1. Ref. 6.

S. I. Resolutio huius questionis pendet ex illa generali omnium Sacramentorum, quomodo debeat forma cum materia concurrens.

Prima opinio requirit physic-coniunctionem materia cum forma, sicut parte, ita ut aliqua pars forma simul coexistat cum aliqua parte materiæ, sicut ablationis, vel vunctionis: quare si post finitam ablationem, vel vunctionem incipiat forma proferri, vel e contra post totam formam prolatam incipiat ablution, vel vunction, non erit validum Sacramentum. Ita docent Scotus in 4. disp. 6. q. 3. Gabiel in 4. disp. 6. q. 1. art. 2. concl. 8. Maior disp. 2. q. 2. argum. 4. Nauartus cap. 22. n. 7. Tolerus lib. 2. cap. 19. num. 1. Zambranus in 4. disp. 3. art. 4. q. 2. Sylvest. V. Baptimus 5. quast. 2. num. 3. dum aiunt ad Baptismi valorem sufficere, si

prolatio verborum incipiat antequam ablution finitur, aut è contra. Faut Catechismus Romanus in *Ratio de Baptismo*, dum monet nec ante, nec post ablutionem, sed simul cum illa profundam esse formam.

2. Sed ego olim contraria sententia adhæsi, que docet validum fieri Sacramentum si post finitam ablutionem, vel vunctionem proferatur forma, vel paulo post prolatam formam incipiat ablution, vel vunction. Sic tradit Sotus in 4. disp. 3. q. 2. art. 8. Petrus Ledefia tom. 1. sum. tract. de Baptismo. cap. 1. in fin. Henriquez lib. 4. cap. 9. n. 10. & lib. 2. cap. 9. n. 1. Suarez tom. 3. disp. 2. sect. 2. Vasquez 3. parti. disp. 1. q. 48. num. 54. Valentia tom. 4. disp. 4. quast. 1. punct. 4. Coninch 9. n. 40. Sa V. Baptismus 9. 4. Vega ibi cap. 23. Layman lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 5. Bonacina disp. 2. quast. 2. punct. 1. n. 23. & punct. 2. n. 2. dicens esse communem Doctorum. Probatur, quia cum Sacramentum non sit compositum physicum, sed morale, non requirit physicam coniunctionem partium, sed solam moraliter, at moraliter verum censetur loqui, qui dicit. *Ego comedo panem istum, oculorum istam Crucem hunc manus, &c. vel immediate per actionem praefatur, vel vox illam praestitutus: ergo similiter in forma sacramenti.*

3. Itaque pro praxi (vt dixit Praepositus in 2. p. 9. 9. de Sacram. Ordinis dub. 10. n. 79.) carent Episcopi, ut moraliter simul, ita ut non sit morale temporis intervallum, manus imponant, ac proferant verba forma: *Accipe Spiritum Sanctum, &c.*

RESOL. XXXVII.

Quæ intentio sufficiat in Episcopo, ut Consecratio sufficiat?

Idem est de aliis Ministeriis aliorum Sacramentorum. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 37.

S. I. **V**astio potest moueri de quocumque ministerio Ordinum, vel aliorum Sacramentorum. Et nouissime Pater Palsqualius in sua sacra Doctrina tom. 1. disp. 72. sect. 4. num. 1. docet sufficere intentionem, quæ moueat Ministrum ad profera vtaba supra determinatam materiam, quan adhuc simul cum ritu Ecclesiæ, & in hoc salutari intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, ita ut stante talis intentione, etiam si adhuc intentio Ministeri non conficiens Sacramentum adhuc conficeret ita ille, qui ex Catherine plura adducit fundamenta pro hac gloriosa sententia. Et poterat pro sua sententia adducere Salmeronium, & Columbum, sed ut verum faciat pace viri docti non debeat sententiam Catherine iam tumulatam cum Gallo Scribonio iterum nostris temporibus ad vitam renocare; nam in hoc Catherine adhæcere Lutheru, & Caluino tradit Hucodus de Sacram. in genere difficult. 4. quamvis se subiicit Apostolicæ Sedi. Et ideo hanc sententiam vatis sensuris iniustam inuenies à Doctribus in parte 10. à la parte 11. in me adductis, quibus nunc addo Bernal de Sacram. sect. 2. §. 3. num. 55. ubi inuehitur contra ipsam saltem in manuianquam falsam, vt facit etiam Martinon. de Sacram. tom. 1. disput. 22. sect. 3. num. 28. Sed acutus ex Vasquez Franciscus de Lugo de Sacram. lib. 1. cap. 2. quast. 4. n. 72. putat sententiam Catherine contineere erroris in fide: Et nostrar Pater Quartus in Rubricas Missalis p. 3. rit. 7. dub. 4. citans Vasquez, Coninch, & Cardinals Lugo docet sententiam Catherine non posse defendi sine errore in fide, & Dicatillus de Sacram. tom. 1. tract. 1. disput. 3. dub. 5. numero 47. putat hanc sententiam post Tridentinum, & Florentinum.

non posse sustineri. Vnde Granadus in 3. part. controu. 3. tract. 3. disp. 4. scđ. 2. num. 6. sententiam contra Catharinum Catholicam appellat, quod etiam docet disp. 13. cap. 3. num. 28. & addit esse in Concilio Tridentino, & Florentino expressè definitum. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 13. scđ. 2. & Ochagavia de Sacram. in genere, quæst. 22. concil. 2. num. 5. afferunt esse de fide. Tannerus vero tom. 3. disp. 3. quæst. 2. dub. 2. num. 21. sic ait. [Sententia Catharini non est amplius nuta, sed plane erronea post Concilium Tridentinum sejj. 7. canon. 12. de Sacramentis in genere, vbi contra feccarios huius temporis solam intentionem extermæ actionis requientes, definitur, requiri intentionem faciendo quod facit Ecclesia. Vnde Bellarminus lib. 1. cap. 7. ait se non videre quomodo opinio Catharini alementa hereticorum differat.] Ita Tannerus.

2. Itaque ex his appetit sententiam Paqualigii esse omnino reprobadam, & reficiendam. Dico igitur ad valorem Sacramenti require intentionem, videlicet perficiendi Sacramentum iuxta diuinam institutionem, nec sufficere solam intentionem adhibenditum extremum. Ita Catholici communiter, S. Ro- naudia, Richardus, Alesius, Scotus, Gabriel, Du- tandus, Adrianus, Sotus, & alij, quos sequuntur Bellarminus, Suarez, & Vasquez sup. Coninch. quæst. 64. num. 62. Tannerus tom. 4. disp. 3. quæst. 4. dub. 2. num. 22. Petrus de Ledeima can. 6. concil. 12. Fillius træt. 2. m. 73. Anglus, Vivaldus, Sayrus, Valentia, quos sequitur Bonacina de Sacram. disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 3. num. 5. cum aliis. Probatur primo ex Conciliis: nam Florentinus in decreto de Sacramentis, sic ait; [Hæc omnia Sacraenta trisbus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona Ministrorum conferentis Sacramentum cum intentione faciendo, quod facit Ecclesia quorum si quid deficiat perficiat Sacramentum.] Aßonat Tridentinum sejj. 7. can. 11. & sejj. 14. can. 7. definitus requiri saltem intentionem faciendo, quod facit Ecclesia, & nihil agere sacerdotem absoluentem per iocum; qui tamen intentionem habet proficeri verba. Probatur: quia ministrans Sacramentum necessariò se præbet Christi ministrum, vt doker Apostolus 1. Cor. 4. Vide Christus dicitur in omni Baptismo baptizare Iordan. secundum interpretationem Augustini træt. 6. in Iordan. Nullus autem operatur vt minister alterius, nisi dum intendit agere, quod alter instituit, & emanatione qua voluit institutor fieri: sed Christus instituit Sacraenta, iussit externam actionem fieri, vt ceremoniam sacram sanctificantem. Ergo qui non intendit eam perficere vt taliter, non agit, vt Christi Minister, & consequenter non efficit validum Sacramentum. Et nostram sententiam definitum esse patet ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & opositum damnatum est in Tridentino sejj. 7. can. 10. dum ad valorem, seu perfectionem Sacramenti dicitur neceſſariam esse intentionem saltem faciendo, quod facit Ecclesia, id est faciendo totum, quod Ecclesia facit. Ecclesia autem non tantum facit exterius illud, cui ex institutione Christi conuenit ratio Sacramenti, sed etiam efficit Sacramentum. Et id specialiter definit Tridentinum sejj. 14. can. 9. de Sacramento Pœnitentie dum ait, Sacerdotem ioco absoluentem nihil agere, & tamen ille profert verba absolutionis ex intentione proficeri illa. Quod generaliter quoad omnia Sacraenta absque dubio constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, cui Eugenius IV. innixus id generaliter definit, & cui Tridentinum innixum generaliter damnavit opositum. Id quoque ab absurdio probatur, quia si ad valorem Sacramenti sufficeret intentio adhibendi res, & verba, quæ adhibet Ecclesia, & non esset necessaria intentione efficiendi Sacra-

mentum, saltem confusa, fieret verus Baptismus ab illo iocose, & irrisorie aliquem in fonte demergere, dicens: *Ego te baptizo, vel ego te demergo in nomine Patris, &c.* quia ita adhibet res & verba, quæ adhibet Ecclesia, & illa adhibet ex intentione ea adhibendi. Consequens autem est absurdum, ergo etiam antecedens. Ex quibus superioribus verbis Concil. Trident. sejj. 7. cap. 11. de Sacram. in genere, vbi dicitur: *Ministros Ecclesiae dum Sacraenta conficiunt debere hanc intentionem fortiri, scilicet faciendi id, quod facit Ecclesia;* si argumentor contra Paqualigum, & Catharinum; Iste canon editus fuit contra aliquem errorum haereticorum, vt omnes alij canones nulli autem haereticorum negarunt esse necessariam intentionem Ecclesiæ in Sacramentis, nisi Lutherus, & alij: hi autem non damnantur ex eo, quod alias res, alia verba ab his, quibus Ecclesia nostra vitetur, vt patet ex verbis Concilij; neque damnantur ex eo, quod negente intentionem adhibendi materiam, & formam Sacramentorum, quia hanc ipsi admittunt, ergo ex eo damnantur, quod dicunt verum confici Sacramentum dommodo adhibeantur materia & forma, quamvis iocose id fiat. Ex eo enim ipso negant esse necessariam aliam intentionem, nisi eam qua applicat exterius materiam, & formam Sacramentorum. Definit ergo Concilium esse aliam intentionem necessariam præter intentionem applicandi materiam, & formam. Ceteras rationes videbis apud citatos Authores, apud quos inuenies fundamenta & rationes, quas pro se adducit Paqualigius reiectas. Et ad auctoritatem D. Th. quam adversarij adducunt, affero eius mentem constare magis ex iis, quæ tradit eadem q. 64. art. 10. in corp. & art. 8. ad 1. vbi affirmat intentionem ministri requiri, & cum qui non intendit Sacramentum conferre, sed derisorie agere, tollere veritatem Sacramenti per illam perueritatem, tametsi actum exterius ponat. Quare cum D. Th. non sibi contradicat verbis citatis in obiectione: benignè interpretandus est, vt explicatur à Suarez, & Caetano, de perfectione Sacramenti præsumpta, non vera. Quia scilicet presumendum est Sacramentum valere, quando nihil exterius in contrarium imprimatur ex parte Ministri, aut recipientis, & alioqui ponitur materia, & forma legitima. Re tametsi ipsa nihil sit nisi minister ipse intendat actum proprio: quippe qui aliter non applicat potentiam quam habet efficiendi Sacramentum humano tantum modo applicabilem, vt ipsem D. Thom. affimat art. cod. ad 1. Vel portius loquitur S. Thomas verbis relatis in obiectione, de intentione generali, & confusa quam minister habet eo ipso quod vult nomine Ecclesiæ, aut eius more facere, id quod facit. Quæ intentione sufficit, & vix deesse potest sine extrema malitia operantis liberè cum aduenturia proficeri verba sacramentalia, vt exponit Hugo disp. 8. scđ. 4. & confirmat ex eo, quod in illa responsione D. Thomæ ad 2. pro mentali intentio, legebatur in quibusdam codicibus, specialis intentio, vt testatur Sotus in 4. disp. 1. q. 5. art. 8. §. in 2. arguento.

3. Nec contra superius dicta obstat dicere, quod inter alias rationes, quare ad Sacramentorum validitatem non requiratur probitas Ministri, solet allegari grane incommodum, quod inde sequeretur, videlicet, quod nunquam sati constaret fidibus de Sacramentis Ecclesiæ verè perceptis; atque idem incommodum sequitur, si ponatur mentalis intentio Ministri alias necessaria, quamque velit facere eiusmodi actus exterios: ergo, &c. Confirmatur ex Diuino Thoma, qui hic ad secundum ita scribit; & ideo alij melius dicunt, quod Minister Sacramenti agat in persona rotius Ecclesiæ, cuius est Minister; in verbis autem quæ profert exprimatur intentio Ecclesiæ,

F f quæ

quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti, nisi contrarium exterius exprimatur, vbi ad euitandum incommodum obiectum, videtur Dius Thomas admittere, non necessariam internam intentionem ipsius administrantis, sed sufficere externam verborum pronunciationem ex parte ipsius, qua ab Ecclesia intentione fatis determinentur ad Sacramentum (Respondetur negando sublimpum) & ratio diuinitatis, est quia vita sanctitas est res ardua, quæ non absque labore, & à difficultate conseruator, aut amilla recuperatur ab hominibus circumdatis infirmitatibus, & peccantiis occasionibus expositi. Vnde contigit, quod in Ministris scriptis illa de sit, præsertim cum tam multi parum de vita honestate sint solliciti. Intentionem autem facienti Sacramentum sit Ministri facultativa; iudic verd moraliter loquendo vix potest esse in ordinatio Ecclesiæ Ministerio: nam hoc ipso quo vocatur ad Sacramenti administrationem, vel hoc ipso quo officium suum vult exerci, semper intentionem habet in illis actionibus faciendo, quod fidere, requirunt, aut quod Ecclesia facit. Intentionem (in qua) habet confusam aliquam actionem, aut virtutalem in actu exercito, vt loquitur Bonac. tom. I. de Sacra in genere, disp. I. quest. 13. § 4. num. 15. & 16. quæ sufficit, vt sumitur ex Henriquez lib. 10. cap. 10. n. 2. Dominic. Soto in 4. disp. 5. n. 8. & Valentia tom. 4. disp. 3. q. 5. p. 3. licet non habeat intentionem formalem, quæ expressæ cogitet, & velit facere, quod Christus instituit, aut Ecclesia facit: quare non est per ratio fidelibus dubitandi de Sacramentis verè administratis, ex eo, quod ponatur hæc intentione Ministeri sanctitas, & ex eo quod requireretur Ministeri sanctitas. Ad Diuum Thomam, quod attinet, in primis ex verbis eius supra allegatis constat fatis eum absoluere requirere intentionem Ministeri, qua velit facere Sacramentum: verbis itaque modò obiectis solum vult docere, quod hoc ipso, quod minister agit ex persona Ecclesiæ, sive prout est Minister Ecclesiæ, eo ipso habere sufficientem intentionem faciendo Sacramentum, itav nullus debat auxiliè esse sollicitus, an fortior Minister in mente formauerit sufficientem, aut fatis distinctionem, & expressam intentionem faciendo, & conferendo Sacramentum: nam hoc ipso quod facit tales actiones; vt ab Ecclesia Ordinatus & deputatus ad tale ministerium, intendit sufficienter facere Sacramentum, nisi contingat, quod expressæ contradictionem formaret intentionem; quod præsumendum non est, imò nec de eo dubitandum, nisi exterius indicaret, vt Dius Thomas habet. Neque Sylvestris verbo Baptismus 3. quest. 12. aliud videtur docere, licet Tannerus supra dub. 2. num. 21. illum citet pro opinione Catherini. Et ideo nostram sententiam contra Pasqualigum: & Catherinum: præter Doctores citatos mordicus sustinet Vigoris in 3. p. quest. 64. art. 8. & Mercerus de Sacram. quest. 64. art. 8. prop. 1. Caspensis in curs. Theolog. tom. 2. tract. 21. disp. 4. sect. 6. Ioannes Poncii in curs. Theolog. disp. 46. quest. 4. conclus. 1. n. 25. Auersta tom. 1. q. 64. sect. 3. Sylvius in 3. part. q. 64. art. 8. conclus. 1. cum seqq. & alij.

4. Dicendum est igitur pro nostra materia non sufficere ad validitatem consecrationis Episcopi, si Episcopus consecrator habeat tantum intentionem profundi verba, & applicandi materiam, si etiam non habeat intentionem consecrandi Ordinem, & Sacramentum, prout est à Christo institutum; & sic dicendum est de aliis Ordinibus, & Sacramentis. Vide non solum dignitate, sed etiam sapientia Eminentissimum Cardinalem de Lugo à me in part. 10. adductum, qui nominat inuehitur contra Scribanum, in sui fauorem à Pasqualigo allatum.

Vt in Ref.
not. prece-
rit. signan-
ter in eius
§. penult.

RESOL. XXXVIII.

Vnde procedat, vt Episcopi assistentes aliquos rīsum ad substantiam Consecrationis pertinentes non finaliter peragant? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 8.

§. 1. Grauis est difficultas: nam vñctio manuum, & capitus, & traditio Baculum pastoralis, annuli, & libri Euangeliorum efficiunt ab uno Episcopo: & tamen, vt obteruat Vafquez in 3. part. disp. 49. o. c. n. 55. & alij, vt supra vñctum est, ex diuina institutione tres Episcopi requiruntur tanquam necessarij Ministri Consecrationis vnde Bernal de Sacram. dispensatione 49. sectione 2. numero 7. dixit, quod Minister ordinatus Consecratione Episcopi est Trinitas Episcoporum, sed in administratione Sacramentorum, vt docet Poncii in curs. Theol. disp. 48. quæst. 1. conclus. 8. num. 15. & alij communiter, instrumenta illa, que traduntur ab Episcopo ordinante, dati debent immediatè ab Episcopo de necessariis Sacramenti, vt quid igitur in Consecratione Episcopi, cum Episcopi assistentes sint ministri dictæ Ordinationis, non omnes vna cum Consecrante efficiunt collationis ritus? ut atamen videtur, vt dictum est, ipsos non efficiunt vñctum capitis, nec manuum, nec portugæ Annulorum, Baculum pastoralis, nec librum Euangeliorum, sed tantum hæc omnia à solo Episcopo peraguntur.

2. Hæc difficultas torquet Doctorum virorum in Squigenia: vnde P. Dicastillus de Sacram. tom. I. tract. 1. n. 36. putat non esse necessarium ad rationem Sacramenti, vt totam materiam adhibeat illa, qui minister est, iuxta sententiam Vafquez; ac propter etiam aliquam pars materiae adhibeat ab alio, qui non sit minister, & etiam illa pars materiae necessaria sit ad Sacramentum; posse per illam adhibitionem partis materiae à non ministro confici Sacramentum. Vnde in nostro casu dicti etiam posset habitione (vt sic dicam) libri Euangeliorum supra caput consecrandi esse partem materiae necessariam simul cum manuum impositione; sive ea libri habito proveniat ab alio Episcopo sive Sacerdote, sive Diacono; ita vt nec impositionis libri, sine manuum impositione, nec hæc impositione sine illa sit sufficiens materia, sed utraque simul, & ea ratione posse infiniti huiusmodi Sacramentum, nemo potest dubitare. Quod autem sic de facto institutum sit, colligimus ex eo, quod ea sit magis communis sententia in schola, & fundata in vñ Ecclesia adhibentis librum, non folium, quæ explicatur in Concilio Carthaginense IV. sed etiam ab antiquis Patribus primitiis Ecclesia recepta, & tradita conseruidine, vt ex Dionysio Apostolorum discipulo constat, & latè probat Turtur ad citata loca Clementis Romani, maximè lib. 8. Constitutionum sc. 4. lib. 2. pro Episcopis Pontificiis, cap. 21. post mea. Quod autem ea impositione non necessario fieri debeat ab Episcopis consecrantibus, constat ex vñ moderno Ecclesiæ in Pontifice Romano Clem. VIII. iusso edito. Ita Dicastil.

3. Verū magis latè explicat hanc difficultatem Nicolaus Isambert in 3. parte D. Thomas de Sacram. Ordinis, disp. 3. art. 5. & firmat, argumentum à nobis allatum non obstat, nam tres Episcopi ita requiruntur ad vñctum in Episcopum ordinationem, vt tamen corum vñctus sit solum, & etiam appelletur in Romano Pontificali Consecrator: duo verò taliq; sint & appellantur tantum in eodem Romano Pontificali assistentes; quæ distinctione appellationis indicat etiam, & distinctionem officij inter illos: & quem